

Vaste commissie voor LNV
Per email: cie.lnv@tweedekamer.nl

Betreft: aandachtspunten lopend mestbeleid

Dronten, 2 november 2020

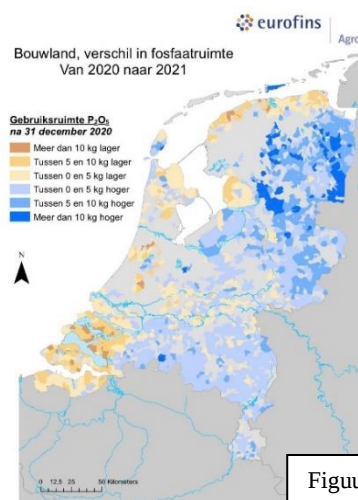
Geachte leden van de Vaste Commissie voor LNV,

De Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) vraagt bij deze dringend uw aandacht voor een tweetal onderwerpen binnen het mestbeleid. Wij hopen dat u deze inbreng wilt meenemen in het AO Mestbeleid op 4 november a.s.

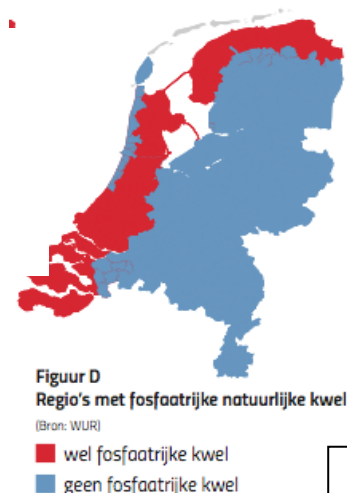
1. Er wordt per 1 januari 2021 een nieuwe indicator voor fosfor (P) ingevoerd. In de akkerbouw werd tot nu toe gewerkt met Pw-getallen, dat zal worden vervangen door P-Al en P-CaCl₂. Dit zou beter de totaal beschikbare P voor het gewas moeten aangeven. De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) heeft in 2019 een rapport gepubliceerd over de omrekening van Pw naar P-Al en P-CaCl₂, in opdracht van het Ministerie van LNV. Doel was om te komen tot een eenduidige wijze van berekening over bouw- en grasland, met als door het ministerie gestelde randvoorwaarde dat er geen plaatsingsruimte verloren mocht gaan als gevolg van het omrekenen. De CDM heeft een correctiefactor toegepast om aan deze randvoorwaarde te voldoen. In de aanbiedingsbrief aan de minister stelde prof. Oenema van de CDM: *'Omdat de veranderingen in de totale fosfaatplaatsingsruimte op bouwland, grasland en maisland gering zijn, is de verwachting dat de gemiddelde veranderingen per bedrijfstype en/of per regio en/of per grondsoort ook gering zullen zijn. Dat sluit echter niet uit dat veranderingen voor individuele bedrijven relatief groot kunnen zijn.*

De effecten van de invoering van de gecombineerde indicator op het milieu naar verwachting zijn gering, vooral ook omdat de veranderingen in fosfaatplaatsingsruimte klein zijn.'

Eurofins heeft onderzoek uitgevoerd naar het effect van de omrekening op de normen voor P-bemesting. Dit wordt weergegeven in bijgaande figuur 1 (Bron: Eurofins).

Figuur 1

Figuur 2

U ziet in Fig. 1 duidelijk dat er enorme afname in de P-plaatsingsruimte optreedt op met name de akkerbouwgronden op klei door het gebruik van een andere indicator. Dit is duidelijk het geval per regio en gaat daarmee in tegen de verwachting van CDM én tegen de randvoorwaarde van het ministerie. Een voor de hand liggend antwoord van de minister zou kunnen zijn dat de P-norm juist in de westelijke kuststrook vaker wordt overschreden en dat het mooi uitkomt dat dit op deze manier wordt gerepareerd. Maar juist in de westelijke kuststrook is meer aan de hand: naast het feit dat hier de meeste riool overstorten liggen en de meeste watervogels zijn, treedt het meest P-afgifte uit waterbodems op (Fig. 2, bron WUR). Dit verklaart ook waarom de klei in de Flevopolder er met de nieuwe indicatoren niet op

achteruitgaat. Deze fosfaatrijke kwel wordt niet veroorzaakt door de landbouw en kan en mag dus ook niet worden opgelost door de landbouw verder te korten op P-bemesting. Daardoor komen de gewassen op de kleigronden in de kustgebieden straks fosfaat tekort.

Het kan in onze ogen niet zo zijn dat nu door het gebruik van een andere indicator het beleid wordt veranderd c.q. aangescherpt. Het is duidelijk dat de correctiefactor die de CDM heeft gebruikt niet tot het gewenste resultaat heeft geleid en niet voldoet aan de randvoorwaarde van de minister dat er geen grote verschuiving mag plaatsvinden in plaatsingsruimte. Wij verzoeken u daarom om aan de minister te vragen deze berekeningen anders in te richten en de invoering van de nieuwe indicator uit te stellen. Ons is ter ore gekomen dat ambtenaren van het ministerie adviseren om nu snel voor 31 december nog alle percelen te bemonsteren omdat de dan gebruikte Pw getallen nog vier jaar mogen worden gebruikt, maar dat is natuurlijk geen structurele oplossing. Bovendien jaagt het de akkerbouwers op hoge kosten in dit toch al wat inkomen betreft rampzalige jaar.

Wij vinden het kortom onjuist dat de CDM op deze wijze het beleid beïnvloedt. Wij vinden dat vastgehouden moet worden aan de eerste doelen van de opdracht aan de CDM mét de bijbehorende randvoorwaarden. Als het nu in de praktijk anders uitpakt dan bedoeld mag men dat in onze ogen niet ineens tot beleid verheffen.

2. De NAV is nog steeds zeer ongelukkig met de maatregelen die de minister voorstelt in de ruggenteelten in het zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn, zoals wij indertijd ok hebben verwoord in onze zienswijze. De voorgestelde drempels zijn met name in de pootaardappelteelt volkomen onwerkbaar. De extra oplossing van een 3 m brede teeltvrije zone die nu als alternatief wordt voorgesteld levert een groot inkomensverlies op in toch al zware tijden voor akkerbouwers. Wanneer men wel kiest voor drempels voorziet de minister de aanschaf van meer machines en meer werkgelegenheid voor loonwerkers, maar gaat daarbij totaal voorbij aan de kosten voor de akkerbouwers hiervoor. In haar brief van 30 september 2020 verwijst de minister naar diverse rapporten. Het blijkt echter, dat alle informatie over effectiviteit van de maatregel van drempels zich strikt beperkt tot hellende percelen. Zoals de factsheet van Deltaplan Agrarisch Water stelt: voor vlakke percelen zijn geen gegevens over effectiviteit van de maatregel bekend. We kunnen het er toch wel over eens zijn dat het merendeel van de Nederlandse akkerbouwpercelen vlak is. Ook vindt de NAV het vreemd dat de minister geen rekening houdt met de zienswijze van Nefyto dat drempels funest zijn voor een egaal spuitpatroon en dat er op zijn minst ontheffing van de verplichting van drempels moet zijn in de rijsporen van de veldspuit.

Structureel vinden wij de denkwijze vreemd c.q. onjuist bij het ministerie dat boeren met detailmaatregelen moeten worden gedwongen om uitspoeling te voorkomen. Akkerbouwers zijn er namelijk zelf al op gericht om de meststoffen en andere input zoveel mogelijk op het eigen land te houden, anders passen ze deze inputs voor niets toe en is het weggegooid geld. De oplossingen die de sector zelf voorstelt worden afgedaan als oncontroleerbaar, maar wanneer men in zou zien dat boeren en overheid beiden naar hetzelfde streven, nl. behoud van inputs binnen het perceel en voorkómen van afspoeling, dan zou men in gezamenlijkheid tot betere oplossingen kunnen komen. Alle telers op klei en

de meesten op zand frezen hun aardappels aan met een freestand tussen de aanaardkappen (zie foto). Alle merken frezen zijn standaard tegenwoordig uitgevoerd met een voorbereiding. De meerkosten voor een losse inzetband, waar je er dan vier van nodig hebt schatten wij op maximaal €500,- voor alles. Een drempelsysteem kost al snel het zesvoudige! Veel boeren experimenteren al met woeltanden en zien betere waterabsorptie van de grond. Het frustreert ons dat dergelijke initiatieven vanuit de sector

worden afgedaan als 'niet te handhaven'. Dat kan toch niet het enige criterium voor beleid zijn. Het gaat toch ook om de regeldruk en het boereninkomen wat met deze maatregel gemoeid is. Er lopen heel veel meerjarige onderzoeken waar boeren enthousiast aan meewerken om de duurzaamheid in het algemeen te verbeteren en emissie in het bijzonder te minimaliseren. Zonder de uitkomsten hiervan af te wachten komt de minister nu wederom met detailmaatregelen waarbij ambtenaren aan boeren voorschrijven hoe zij hun werk moeten doen. Wij zien in onze achterban daardoor ook direct het enthousiasme voor de pilotprojecten drastisch afnemen, nu men het gevoel krijgt dat er toch niets mee gedaan wordt. Iets meer vertrouwen in de boeren zou leiden tot betere oplossingen en zoals gezegd, boeren en overheid willen in deze precies hetzelfde. Wij zouden liever zien dat er doelen worden gesteld aan bedrijven waar de boer dan vanuit zijn eigen vakmanschap keuzes maakt hoe die doelen te bereiken. Uiteraard moeten die doelen dan gecontroleerd worden, maar de detailmaatregelen die bij voortduring van het ministerie op het boeren erf neerdalen vinden wij echt onwerkbaar.

Wij danken u voor uw aandacht voor onze zorgen en zouden het zeer op prijs stellen als u deze zorgen wilt delen in uw contacten met de minister.

Hoogachtend,

Teun de Jong
Voorzitter NAV

Sjoerd Heestermans
Portefeuillehouder Mineralen in het
NAV-bestuur